

Norske Trevarers innspill til Stortingsmelding 34 (2023-2024)

Norske Trevarer representerer nærmere 300 selvstendige norske trevarebedrifter som produserer dører, vinduer, trapper og innredninger i tre. Vi har nærmere 4600 dyktige medarbeidere, 10,8 milliarder i omsetning og 170 lærlinger.

Norske Trevarer skuffet over Ungdomsmeldingen – etterlyser større satsing på sløyd i skolen

4.2 Nasjonalt program for en mer praktisk skole

Den største utfordringen vår bransje står ovenfor er rekruttering. For rekruttering og som læringsarena er sløyd viktig. Halvparten av elevene i grunnskolen går videre på yrkesfag, og mange trenger å styrke de praktiske ferdighetene. Sløyd er uvurderlig fag for å utvikle praktiske ferdigheter, kreativ tenkning og problemløsning. Faget er også viktig læringsarena for å få forståelse og praktisk undervisning i andre fag. Tenk hva man kan lære om praktisk geometri og matte i sløydsalen. Sløyd er et viktig fag for å utvikle de praktiske ferdighetene til ungdom. Det er et fag hvor ungdommen kan erfare nye interesser og talenter. Det er derfor uforståelig at sløyden ikke får mer oppmerksomhet i stortingsmelding 34.

Elever, lærere og politikere over hele landet krever mer sløyd i norsk skole. Sløydfaget bidrar til økt trivsel, kreativitet og mestring, samtidig som det utdanner fremtidens fagarbeidere. Prognoser viser at Norge vil mangle 90.000 fagarbeidere innen 2035. Sløyd kan være en viktig arena for å vekke interesse for yrkesfag blant unge. Sløyd vies likevel lite plass i Regjeringens nylig fremlagte stortingsmelding 34, noe som vekker bekymring. Vi ser hvor stor etterspørselen er blant både elever og lærere for mer sløyd i skolen.

En undersøkelse fra Norske Trevarer i desember 2023 rettet mot skoleledere viser at 65 % av norske skoler mangler økonomi til å tilby tilfredsstillende sløydopplæring, selv om 90 % av elevene ønsker mer av dette faget. Undersøkelsen viser også at over halvparten av skolene mangler lærerressurser, og 40 % mangler eller har ødelagt utstyr. Dette er en del av en bredere trend hvor praktiske fag nedprioriteres i norsk skole.

Vi trenger derfor et sløydsal-løft i norske skoler. Til tross for at regjeringen har varslet de vil videreføre bevilgningen på 127 millioner kroner til utstyr for praktiske fag i 2025, er dette ikke tilstrekkelig. Mange kommuner har prioritert andre praktiske fag som musikk og skolekjøkken, og sløyd går i glemmeboken.

En annen undersøkelse, utført av Norgesbarometeret på vegne av Norske Trevarer rettet mot lokalpolitikere, viser at 73 % av kommunepolitikere mener det brukes for lite tid på praktiske fag i skolen, og 62 % mener grunnskolen ikke motiverer godt nok til yrkesfaglig utdanning.

Norske Trevarer mener at vi må sørge for at sløyden og andre praktiske fag får en naturlig og viktig plass i læreplanen. Dette handler ikke bare om å sikre en mer variert skolehverdag for elevene, men også om å sikre fremtidens arbeidsliv. Vi må handle nå for å unngå at vi utdanner en generasjon av praktiske analfabeter.

Sløydfagets rolle for en mer praktisk grunnskole må fremheves i stortingsmeldingen. Kommunene må oppfordres til å etablere nye sløydsaler der de ikke finnes. Stortinget må følge opp dette med å øke bevilningene til utstyr til praktiske fag i statsbudsjettet for 2025.

6.4.3 Utdannings- og yrkesrådgivning

Arbeidslivet må med i samarbeidsmodeller for yrkesrådgivning

Norske Trevarer støtter NHO Byggenæringen sitt budskap om at ungdomskolen trenger en styrking av rådgivningstjenesten. Frafallet i yrkesfaglig opplæring er uakseptabelt stort. Årsakene til frafallet er sammensatt. Bedre rådgivningstjenester, sammen med mer praktisk opplæring vil være et viktig tiltak for at flere ungdommer velger riktig utdanningsprogram og blir i skolen i stedet for å slutte på grunn av feilvalg. Regjeringen vil satse på modeller for utprøving av ulike modeller for samarbeid mellom karrieresentrene, ungdomsskole og videregående skole for å styrke utdannings- og yrkesrådgivning. Enhver samarbeidsmodell om yrkesrådgivning med mål om å styrke arbeidslivskunnskap, samarbeid med arbeidslivet samt gi råd ut ifra realiteten om utøvelsen av et yrke må også inkludere arbeidslivet. Her bør man se til opplæringskontorene for relevant yrkesveiledning innenfor de ulike yrkesfagene.

Norske Trevarer mener:

For å styrke utdannings- og yrkesrådgivningen må arbeidslivet inkluderes i enhver samarbeidsmodell. Her bør man særlig se til opplæringskontorene, for informasjon om de yrkesfaglige utdanningsretningene.